

“Baixar al-Assad no representa cap perill per a l’Orient Mitjà”

A principi d’octubre, la violència a Síria va estar a punt d’estendre’s fora de les fronteres del país i de convertir-se en un conflicte regional. El ministre d’Afers estrangers iranià, Ali Akbar Salehi, ens parla del suport continuat del seu país a l’autòcrata Baixar al-Assad, sobre el paper complicat de l’OTAN a la regió i del programa nuclear de l’Iran.

La residència a Frankfurt del cònsol general de l’Iran a Alemanya és una torre groga a l’exclusiu barri de Sachsenhausen, amb gespa artificial a l’entrada i catifes perses als passadissos i les habitacions. Hi ha bols amb festucs i figues a la taula del rebedor, i les parets estan guarnides amb imatges de l’aiatol·là Ruhollah Khomeini i del seu successor, Ali Khamenei.

El 4 d’octubre, aquest edifici va servir de quarter general al ministre d’Afers estrangers de l’Iran, Ali Akbar Salehi, de 63 anys, que va arribar de Nova York al migdia i va fer una escala a Frankfurt abans de continuar el viatge cap a Teheran. A Nova York, Salehi va assistir a l’Assemblea General de les Nacions Unides i posteriorment es va trobar amb

els seus homòlegs d'Egipte, Turquia i Aràbia Saudita per parlar de l'escalada de la violència a l'Orient Mitjà. Aquestes quatre nacions formen l'anomenat "Quartet per Síria", que vol aturar la guerra civil del país. Salehi és un dels pocs polítics de primera línia iraníans que està familiaritzat tant amb Orient com amb Occident. Va estudiar a la Universitat Nord-americana de Beirut i va obtenir un doctorat en enginyeria per l'Institut de Tecnologia de Massachusetts el 1977. El 2009 es va convertir en el cap del programa nuclear de l'Iran. És també el representant a l'estranger del president Mahmud Ahmadinejad.

Un dia abans, les tropes sirianes havien disparat morters en una ciutat fronterera turca i hi van matar cinc persones. Al cap de poc, més foc de morter va travessar la frontera. Es creu que, pel cap baix, 34 soldats sirians van morir com a conseqüència de les represàlies turques. Turquia és membre de l'OTAN i Síria és aliada de l'Iran. Salehi ha assumit un paper destacat en aquest conflicte.

—Sembla que podria esclatar una guerra a la frontera de l'OTAN amb Síria. Com de perillosa és la situació a la regió?

—En nom d'Al·là, el Compassiu, el Mèrericordiós, hem d'evitar les catàstrofes. Faig una crida a totes dues parts perquè actuïn amb moderació. A Síria, milers de persones lluiten contra el govern de Baixar al-Assad amb armes d'última generació. Si Turquia volgués contractar durant les properes setmanes o mesos, no s'hi oposarien. Volen fer que les iniciatives de pau siguin impossibles. Volen que la violència augmenti.

—Us referiu a l'oposició siriana armada o bé a terroristes de la xarxa internacional d'Al-Qaida?

—No pretenc associar els qui provoquen la violència amb cap país ni cap organització en concret. Una cosa és segura: forces militars infiltrades a Síria volen internacionalitzar el conflicte. Si la regió acaba en flames, hauran acomplert el seu objectiu.

—I tot i això, sembla que va ser l'exèrcit Sirià qui va disparar enllà de la frontera, i no pas els rebels o aquells provocadors de violència de qui parleu. Condemneu les represàlies de Turquia?

—Cada país té el dret de defensar-se

si l'ataquen. Quan al juny els sirians van abatre un reactor de caça turc, Ankara es va abstenir de llançar un contraatac. En aquells moments vaig demostrar el meu reconeixement per aquest fet al primer ministre turc, Recep Tayyip Erdogan. Havia estat una decisió sàvia i pròpia d'un estadista. Ara cal que siguem racionals, o caurem a la trampa dels extremistes.

—Com que Turquia és membre de l'OTAN, l'organització li dona suport i ha condemnat aquest incident com a "acte agressiu".

—No seria apropiat que jo aconsellés a aquesta aliança militar occidental. Però l'OTAN no es pot permetre cometre cap error i empitjorar la situació.

—Com ara establint una zona neutral al nord de Síria i una d'exclusió aèria per a les forces d'al-Assad?

—Si ho fes, Occident reaccionaria tan erradament com ho va fer el 2011 a Líbia. Allò va ser una interferència gens apropiada en els afers interns d'un estat sobirà...

—...però probablement va evitar una massacre a Bengasi i va ajudar tot un poble a deslliurar-se d'un dictador.

—Hauríem d'actuar d'acord amb les normes de la legislació internacional. Síria és enmig d'una gran crisi, quatre o cinc de les seves catorze províncies tenen problemes. Però, en general, el govern de Baixar al-Assad té la situació sota control.

—Resteu importància a les accions d'un règim que bombardeja el seu propi poble. La guerra civil ja ha provocat més de 30.000 morts.

—La situació de Síria és tràgica, però els responsables no són només les tropes del govern. Baixar al-Assad no representa cap perill per a l'Orient Mitjà i encara menys per a la pau mundial. No és que no siguem crítics amb ell; el govern ha comès errors. Al principi només hi havia demandes de més democràcia i certs canvis. Però aleshores el moviment va començar a ser controlat cada vegada més des de fora del país.

—Penseu en els Estats Units i en Israel? O en Qatar i Aràbia Saudita, que proveeixen d'armes la resistència i ara demanen forces d'intervenció àrabs?

—Sigui com sigui, ens enfrontem a una pressió perquè es produeixi un

canvi de règim que no ve de dins del país. La nostra experiència a l'Iraq ens demostra que certs governs estan disposats a recórrer als mitjans que calgui i a qualsevol tipus de manipulació. A fi de legitimar la guerra contra Bagdad, els Estats Units van acusar Saddam Hussein de fabricar armes de destrucció massiva. No podem permetre que passi una cosa semblant amb al-Assad.

—Hi ha molt pocs polítics internacionals que encara puguin posar-se en contacte amb al-Assad. Vós va parlar amb el president Sirià fa gairebé un mes a Damasc, i hi vau mantenir una conversa llarga i intensa.

—Tot just tornava d'una trobada sobre Síria amb representants d'Egipte, Turquia i Aràbia Saudita al Caire, i vaig explicar al president què n'esperàvem: reformes, concessions i canvis reals. Va estar d'acord amb mi i em va indicar que ja havia començat a introduir aquests canvis. Va dir que volia treballar conjuntament amb una oposició constructiva i cooperar amb les Nacions Unides.

—I realment us el creieu?

—A Damasc em vaig reunir amb un president que és totalment conscient de com de crítica és la situació. No semblava que hagués perdut el contacte amb la realitat, sinó que més aviat se'l veia combatiu i segur de si mateix. El president confiava que podria guanyar el conflicte de Síria militarment.

—Cada dia hi ha nous atacs. Ara l'oposició ataca fins i tot institucions clau, com ara la televisió estatal i els quarters de l'agència d'intel·ligència. La ciutat d'Alep, important centre financer i comercial, és en flames.

—El president és realista. No creu que la situació de Síria és pugui resoldre de la nit al dia. Té clar que, a l'igual que a l'Iraq, continuarà havent-hi punts conflictius i focus de resistència.

—Amb excepció de l'Iran, i potser Rússia i la Xina, pràcticament tots els governs del món insten al-Assad que dimiteixi.

—El president es va mostrar obert a qualsevol solució que vingués de fora de Síria, però va rebutjar categòricament una dimissió forçada des de l'estranger. Per això rebutja la idea de buscar asil enlloc.

—Mohamed Mursi, el president d'Egipte, demana a Teheran que repensi la seva posició. D'acord amb in-

“Les sancions provoquen inconvenients, però ens fan independents i forts”

formacions d'agències d'intel·ligència occidentals, el vostre govern continua enviant armes a Damasc i dona suport al règim amb consellers militars i fins i tot amb les forces de la Guàrdia Revolucionària.

—Això és absurd. Síria té un exèrcit de 500.000 homes, no necessiten cap suport nostre. Però sí que vam vendre armes a Damasc; abans de la crisi. Per a nosaltres és perfectament normal enviar consellers militars en aquest context: cada estat n'envia als governs aliats. Les sancions internacionals contra l'Iran ens han obligat a construir la nostra pròpia indústria d'armament, que ha tingut molt d'èxit a l'hora de vendre els seus productes. Són negocis perfectament legals. No actuem diferent que els alemanys.

—On, segons el vostre parer, és el límit que no es pot permetre que Assad travessi? Potser l'ús d'armes químiques contra l'oposició?

—Qualsevol govern que faci servir armes de destrucció massiva contra el seu poble ha perdut la legitimitat. Això s'aplica a Síria, i també a nosaltres.

—No fa gaire una potència us ha posat un límit. A l'Assemblea General de l'ONU, el primer ministre israelià, Benjamin Netanyahu, va ensenyar un gràfic que pretenia il·lustrar en

quin moment l'Iran tindrà prou urani enriquit per a construir una bomba nuclear i va fer servir aquest argument per a indicar que caldria atacar el vostre país.

—Aquella presentació va ser molt estranya. Ensenyar la caricatura d'una bomba em va semblar infantil. Si els israelians ens haguessin volgut atacar i si ho haguessin pogut fer, ja fa temps que ens haurien atacat. El 1981 van destruir un reactor iraquí sense avisar. Durant anys ens havien amenaçat públicament sempre que en tenien l'oportunitat. Saben què passaria si ataquessin. No volem guerra, però ens defensarem. Els atacants ho pagaran car.

—L'Agència Internacional de l'Energia Atòmica (AIEA) de Viena té proves que indiquen la “possible dimensió militar” del vostre programa nuclear.

—Insistim en el nostre dret d'enriquir urani i de fer-lo servir pacíficament per a obtenir energia nuclear. No hi ha cap prova que la nostra recerca nuclear estigui relacionada amb propòsits militars.

—Ja fa mesos que negueu l'accés al complex militar de Parchin a l'AIEA.

—En aquest sentit hem de distingir entre dues coses: primera, vam signar el Tractat de No-Proliferació Nuclear, i l'estem complint...

—...això dieu...

—...segona, hi ha demandes que excedeixen el tractat i no estem obligats a complir-les, com ara les relacionades amb un complex militar com el de Parchin.

—Els inspectors sospiten que els científics hi han provat caps nuclears en secret i que ara l'Iran prova d'eliminar-ne les traces.

—Això és ridícul. La recerca nuclear deixa empremses que mai no es poden eliminar del tot. No vull descartar del tot que puguem trobar una manera d'obrir Parchin voluntàriament, com ja hem fet en unes altres ocasions.

—S'espera amb urgència que feu concessions pel que fa aquest tema. Entre els diplomàtics hi ha poques esperances que el conflicte sobre el vostre polèmic programa nuclear encara es pugui resoldre pacíficament.

—En aquest aspecte sóc optimista. Si es reconeix el nostre dret a l'enriquiment, estem disposats a oferir alguna cosa en bescanvi. Limitaríem voluntàriament el volum del nostre programa d'enriquiment, però en bescanvi necessitaríem un abastiment garantit de carburants de l'estranger.

—Molts polítics d'Occident creuen que només proveu de guanyar temps. Després de quatre rondes de sancions de l'ONU, la Unió Europea té intenció d'endurir les sancions a l'Iran el 15 d'octubre.

—No n'hi ha per a tant. Les sancions provoquen inconvenients, però ja fa 30 anys que vivim amb boicots que a la llarga no fan sinó fer-nos independents i forts.

—De debò? Només l'any passat la vostra moneda va perdre dues terceres parts del seu valor enfront del dòlar. La taxa d'inflació oficial és del 25%. A Teheran, no fa gaire, s'hi van manifestar minoristes descontents que van cridar: “A baix el govern!”.

—La societat iraniana està acostumada a viure amb dificultats econòmiques, fins i tot més que la gent d'Espanya i Grècia. Podem comptar amb la paciència del nostre poble. I vosaltres, a Europa?

Erich Follath
Dieter Bednarz
© DER SPIEGEL

Traducció de Paula Arnas Antolín